

Septuagesima 2021

Matt. 20,1-16

Hvordan er dit Gudsbegreb, spørger biskoppen en af mine tidligere praktikanter. De taler i telefon, og min praktikant er ikke helt forberedt på spørgsmålet, tøver lidt. Lidt for længe. Mit er trinitarisk, siger biskoppen.

Teologen skal selvfølgelig kunne reflektere over, hvad han forestiller sig Gud er. Og i det lys er det et rimeligt spørgsmål at stille en kommende ansøger til et embede i Folkekirken. Og alligevel ikke helt rimeligt, for hvordan skulle man kunne svare på sådan et spørgsmål i en telefonsamtale, som hverken egner sig til en eksamen eller til en alvorlig samtale om Gud - mellem to som ikke kender hinanden.

Mit gudsbegreb er også trinitarisk. Det skal jeg sige, og sagde jeg andet, ville min biskop komme efter mig.

Det kristne gudsbegreb er trinitarisk.

Det er den hurtige - og indforståede - måde at tilslutte sig det gudsbegreb ifølge hvilket Gud som Fader, Søn og Helligånd på én gang er tre og én. Og ifølge hvilken man derfor kan tænke Gud både som væren og som begivenhed. Altså både som noget i sig selv og som en relation til verden og til mennesker.

Bagved den definition ligger en bibelsk tradition, som har sine rødder i Det Gamle Testamente. Her er Gud altets skaber og opretholder, han er historiens herre, der involverer sig i historien, men frem for alt er Gud den kommende Gud, hvis rige skal bryde frem blandt mennesker.

Det Nye Testamente handler så om hvordan det sker i Jesus, i Jesu forkyndelse og i Jesu gerning. Sammenholdt med GT er gudsbilledet i NT, i Jesu forkyndelse en radikalisering både af Guds retfærdighed og af hans kærlighed. Det hører vi bl.a. i lignelsen om arbejderne i vingården.

I NT fremtræder Gud som Jesu Kristi guddommelige Fader, som Jesus Kristus selv og som den ånd, der vidner om hans guddommelighed

Det er den bibelske tradition, som den tidlige kristne kirke tolkede og samlede i en række dogmer og læresætninger, herunder det trinitariske gudsbegreb. Det gjorde de, for de var nødt til at formulere et fælles trosgrundlag for den unge kristne kirke, og fordi de var nødt til at afgrænse sig i forhold til nogle af de religiøse og filosofiske begreber og overbevisninger der også var kendte og udbredte i samtiden.

Sådan fungerer dogmerne og læresætningerne stadigvæk, som en fælles bekendelse til noget og samtidig en afstandtagen til noget andet. Og derfor er dogmer og læresætninger vigtige. De kristne kirker verden over er ikke ens, men der er nogle grundlæggende trosudsagn vi er fælles om, og som identificerer kirkerne som kristne

Det trinitariske gudsbegreb f.eks. på hvilket også hele gudstjenesten bygger. Det ville man kunne lægge mærke til, hvis vi kunne holde en hel gudstjeneste og ikke kun en amputeret lille gudstjeneste.

Dogmer og læresætninger er altså vigtige. Og det er biskoppens pligt ikke kun at kigge en kommende præst efter i sømmene. Hun skal også føre tilsyn til ham, når han er kommet i embede.

Når det så er sagt, så er der jo unægteligt noget stift og støvet over læresætninger
Et gudsbegreb - der er ikke meget liv at hente i et begreb.

Der er meget mere liv i fortællingen selv. Det gælder ikke mindst Jesus lignelser, som jo alle handler om hvad Gud er, hvad gudsriget er og hvad mennesket derfor skal.

De er, Jesu lignelser, forskellige billeder på det Gud er.

Du kan f.eks. forestille dig Gud som en sædemand, der sår og sår og sår sin sæd, også på steder, hvor det vil få svært ved at gro.

Du kan forstille sig Gud som far, der løber sin tabte søn imøde.

Eller en dommer, der dømmer de første og største til at blive de mindste og sidste.

Eller en godsejer der giver sine arbejdere samme løn.

Lignelserne giver os frihed til at gøre os forestillinger om Gud.

Lignelser giver os også frihed i vores oplevelse af Gud.

Lignelser sætter følelser i bevægelser. De diktere ikke hvad vi skal føle ved godsejerens lønpolitik.

Det er op til os, om vi bliver glade eller forargede.

Lignelsen vi høre i dag er en enkel og klar lignelse, den er ikke svær at forstå. Den beskriver Gud, ikke som retfærdig, men som god.

Den handler om en vingårdsejer, som går ud og lejer nogle arbejdere til at arbejde for sig i sin vingård.

Første hold lejer han fra morgenstunden, efter at være blevet enige med dem om dagslønnen, en denar.

Næste hold lejes ved den tredje time, igen ved den sjette og den niende henter han folk. Og sidste gang i den ellefte time.

Da arbejdesdagen er omme, skal lønnen udbetales. Vingårdsejeren kunne have været så hensynsfuld, at han kaldte dem til sig først, der havde været der hele dagen og nu trængte til at komme hjem og hvile sig. Han kunne have givet dem deres denar, sendt dem hjem, så de ikke havde set de andre og var blevet misundelige. Men det gør han ikke, de kaldes alle frem for at se hans lønpolitik denne dag: alle får en denar.

Den handler altså om noget så almindeligt og banalt som lige løn for udført arbejde. Og samtidig om noget knap så banalt, nemlig om 'det gode øje' over for 'det onde øje', om godhed og misundelse, og om hvor retfærdigheden skal placeres i det spil.

Lignelsen er provokerende, det er det den vil, for selvfølgelig har de arbejdere, der har 'båret dagens hede og byrde', ret i deres krav om lige løn for lige arbejde. Det krav bliver underkendt, og efter helt almindelige standarder er det altså uretfærdigt.

Vi har nemlig almindelige standarder for retfærdigt og uretfærdigt. Og vi tænker, at der skal retfærdighed til for at sikrer orden og stabilitet i verden. At uorden og kaos ville herske, hvis der ikke fandtes retfærdighed.

Men det sidste års tid har også vist os for det første, at retfærdighed ikke altid er det vigtigste. Helt fra corona epidemiens begyndelse har fokus været at tage hånd om og beskytte de mest udsatte. Jeg ved godt, at det ikke kun er kærlighed og omsorg for de svage, der har dikteret den politik. Men de

mindste og de svageste er ikke ofret på bekostning af de stærke og på bekost af en mulig større retfærdighed.

For det andet er vi ikke altid enige om hvad der er retfærdigt. Det ser vi lige nu, hvor det vaccinationsprogram, som vil vaccinere og dermed sikre de mest udsatte først, det anfægtes. Der er slåskamp lande imellem for at få de utilstrækkelige leveringer. Og der er slåskamp i de enkelte lande om rækkefølgen i i programmet. Nogle synes, de har gjort sig fortjent til at komme før nogle andre.

Gud er ikke retfærdig, men god og giver os langt mere end vi fortjener. Det er lignelsens pointe. Den godhed bryder ind i verden med Jesus, lignelsens fortæller, og skulle gerne smitte af på os, så vi tager det arbejde på os, som vi har fået, nemlig at være til for andre

Hov, så slutter vi trinitarisk: Gud, Fader og skaber, Gud søn og Gud Helligånd. Men det er ikke det vigtigste. Det allervigtigste vil være, hvis Jesu lignelsen vil kunne få os til at le af os selv, og lade Guds gavmilde natur smitte af på os, så vi med let hjerte tager det arbejde på os, som vi har fået.
Amen